

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

TRẦN BÁ KIÊN

**PHÁT TRIỂN KINH TẾ HUYỆN BÌNH XUYÊN,
TỈNH VĨNH PHÚC ĐẾN NĂM 2020**

Chuyên ngành: Quản lý kinh tế

Mã số: 60.34.04.10

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: TS. Phí Vĩnh Tường

THÁI NGUYÊN - 2014

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan rằng số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn này là trung thực và các thông tin trích dẫn trong luận văn này đều đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Vĩnh Phúc, ngày 03 tháng 8 năm 2014

Tác giả luận văn

Trần Bá Kiên

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành luận văn, tôi đã được sự giúp đỡ của các tập thể và cá nhân. Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến sự giúp đỡ quý báu đó.

Trước hết tôi xin chân thành cảm ơn Ban giám hiệu, Phòng đào tạo của trường Đại học Kinh tế và quản trị kinh doanh, Khoa sau Đại học Đại học Thái Nguyên.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến sự giúp đỡ của các thầy cô giáo trong quá trình giảng dạy, đã trang bị cho tôi những kiến thức khoa học. Đặc biệt là **TS. Phí Vĩnh Tường** - người trực tiếp hướng dẫn giúp đỡ tôi trong suốt thời gian nghiên cứu và học tập.

Tôi xin chân thành cảm ơn các ban ngành nơi tôi công tác và nghiên cứu luận văn, cùng toàn thể các đồng nghiệp học viên lớp cao học quản lý kinh tế khóa 9, gia đình bạn bè đã tạo điều kiện, cung cấp tài liệu cho tôi hoàn thành chương trình học của mình và góp phần thực hiện tốt hơn cho công tác thực tế sau này.

Tôi xin chân thành cảm ơn ! .

Vĩnh Phúc, ngày 03 tháng 8 năm 2014

Tác giả luận văn

Trần Bá Kiên

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC NHỮNG TỪ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC BẢNG	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	3
4. Phương pháp nghiên cứu.....	4
5. Đóng góp của luận văn.....	4
6. Bố cục của luận văn	5
Chương 1. NHỮNG VẤN ĐỀ LÝ LUẬN CƠ BẢN VỀ TĂNG TRƯỞNG KINH TẾ VÀ PHÁT TRIỂN	6
1.1. Lý luận về tăng trưởng kinh tế và phát triển.....	6
1.1.1. Khái niệm về tăng trưởng kinh tế	6
1.1.2. Đo lường tăng trưởng kinh tế	7
1.1.3. Khái niệm phát triển	10
1.1.4. Mối quan hệ giữa tăng trưởng và phát triển kinh tế	12
1.1.5. Đo lường phát triển	12
1.2. Các nhân tố ảnh hưởng đến tăng trưởng kinh tế	14
1.2.1. Các hình thái tăng trưởng kinh tế	14
1.2.2. Vai trò của các yếu tố sản xuất đối với tăng trưởng kinh tế	15
1.3. Nhà nước với mục tiêu tăng trưởng kinh tế và phát triển	19
1.4. Vai trò của một số chủ thể trong phát triển kinh tế cấp huyện	21
1.4.1. Vai trò lãnh đạo của Đảng	21

1.4.2. Chính quyền địa phương với phát triển kinh tế	22
Chương 2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU VỀ PHÁT TRIỂN KINH	
TẾ HUYỆN BÌNH XUYÊN	24
2.1. Các câu hỏi nghiên cứu	24
2.2. Phương pháp nghiên cứu	24
2.2.1. Phương pháp thu thập thông tin thứ cấp	25
2.2.2. Phương pháp thống kê	25
2.2.3. Ma trận SWOT	29
2.3. Các tiêu chí phân tích	30
Chương 3. THỰC TRẠNG PHÁT TRIỂN KINH TẾ - XÃ HỘI	
HUYỆN BÌNH XUYÊN TỪ NĂM 2005-2013	31
3.1. Đặc điểm điều kiện tự nhiên của huyện Bình Xuyên	31
3.1.1. Vị trí địa lý	31
3.1.2. Địa hình	31
3.1.3. Khí hậu, thủy văn	32
3.1.4. Tài nguyên đất	32
3.1.5. Tài nguyên nước	34
3.1.6. Tài nguyên rừng	35
3.1.7. Tài nguyên khoáng sản	35
3.1.8. Tài nguyên du lịch và nhân văn	35
3.2. Dân số và nguồn lao động	36
3.2.1. Dân số	36
3.2.2. Lao động	37
3.3. Thực trạng phát triển kinh tế huyện Bình Xuyên	38
3.3.1. Tổng quan về phát triển kinh tế huyện Bình Xuyên	38
3.3.2. Thực trạng phát triển của các ngành kinh tế	45
3.4. Đánh giá chung	63
3.4.1. Những kết quả đã đạt được	63

3.4.2. Những mặt hạn chế	65
3.4.3. Nguyên nhân của những hạn chế	67
Chương 4. ĐỊNH HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN KINH TẾ	
HUYỆN BÌNH XUYÊN ĐẾN NĂM 2020	68
4.1. Bối cảnh và dự báo	68
4.1.1. Bối cảnh quốc tế và khu vực đến năm 2020	68
4.1.2. Tầm nhìn phát triển kinh tế Vĩnh Phúc đến năm 2020	70
4.2. Quan điểm, Mục tiêu và định hướng phát triển của huyện Bình Xuyên	73
4.2.1. Quan điểm	73
4.2.2. Mục tiêu	74
4.3. Các giải pháp phát triển kinh tế huyện.....	75
4.3.1. Định hướng giải pháp.....	75
4.3.2. Mô hình ma trận SWOT của huyện Bình Xuyên.....	75
4.3.3. Giải pháp cụ thể	77
4.4. Một số kiến nghị.....	97
4.4.1. Đối với cấp Trung ương và cấp tỉnh	97
4.4.2. Đối với huyện và các cấp cơ sở địa phương.....	97
KẾT LUẬN	99
TÀI LIỆU THAM KHẢO	101

DANH MỤC NHỮNG TỪ VIẾT TẮT

CNH-HĐH	: Công nghiệp hóa- Hiện đại hóa
FDI	: Đầu tư trực tiếp nước ngoài
(GDP)	: Tổng sản phẩm quốc nội
(GNI)	: Tổng thu nhập quốc dân
(GNP)	: Tổng sản phẩm quốc dân
GTSX	: Giá trị sản xuất
(GO)	: Giá trị tổng sản lượng
(HDI)	: Các chỉ số phát triển con người
HĐND	: Hội đồng nhân dân
KHKT	: Khoa học kỹ thuật
KTTĐ	: Kinh tế trọng điểm
KTXH	: Kinh tế xã hội
(MDGs)	: Các mục tiêu phát triển thiên niên kỷ
NGTK	: Niên giám thống kê
(NEW)	: Phúc lợi kinh tế rộng
ODA	: Viện trợ phát triển chính thức
SWOT	: (Điểm mạnh, điểm yếu, cơ hội, thách thức)
TCTK	: Tổng cục thống kê
(TFP)	: Năng suất nhân tố tổng hợp
TNHH	: Trách nhiệm hữu hạn
UBND	: Ủy ban nhân dân
(UNDP)	: Chương trình phát triển Liên Hiệp Quốc
WHO	: Tổ chức y tế thế giới
WTO	: Tổ chức thương mại thế giới
XHCN	: Xã hội chủ nghĩa

DANH MỤC BẢNG

Bảng 3.1. Diện tích và cơ cấu sử dụng đất huyện Bình Xuyên, năm 2013	33
Bảng 3.2. Dân số huyện Bình Xuyên giai đoạn 2005 - 2013	36
Bảng 3.3. Lao động làm việc trong các ngành kinh tế giai đoạn 2005-2013 .	37
Bảng 3.4. Một số chỉ tiêu phát triển KT-XH giai đoạn 2005-2013	43
Bảng 3.5. Kết quả phát triển ngành nông nghiệp giai đoạn 2005-2013	46
Bảng 3.6. So sánh năng suất và sản lượng một số loại cây trồng của Bình Xuyên với các huyện khác trong tỉnh năm 2013	50
Bảng 3.7. Kết quả phát triển ngành công nghiệp-xây dựng 2005-2013	55
Bảng 4.1. Dự báo các chỉ tiêu phát triển kinh tế tỉnh Vĩnh Phúc 2015-2020 .	72
Bảng 4.2. Ma trận SWOT của huyện Bình Xuyên	76

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Huyện Bình Xuyên, tỉnh Vĩnh Phúc được tái lập ngày 01 tháng 9 năm 1998. Sau khi tách ra từ huyện Tam Đảo, huyện Bình Xuyên có 14 đơn vị hành chính cấp xã và thị trấn. Quá trình phát triển từ lúc tái lập đến năm 2001, dựa trên định hướng phát triển theo quy hoạch của huyện Tam Đảo (cũ), cơ cấu kinh tế huyện Bình Xuyên vẫn mang tính chất thuần nông, với đặc điểm tăng trưởng kinh tế thấp, kết cấu hạ tầng lạc hậu, ảnh hưởng đến cơ hội phát triển kinh tế và do đó đến phúc lợi của người dân trong huyện.

Là một huyện thuộc tỉnh Vĩnh Phúc, một trong những địa phương phát triển năng động, huyện Bình Xuyên có những lợi thế để thúc đẩy tăng trưởng kinh tế và phát triển, đóng góp vào quá trình tăng trưởng nhanh của tỉnh Vĩnh Phúc. Huyện Bình Xuyên có vị trí địa lý kinh tế thuận lợi, nằm gần tam giác phát triển của vùng kinh tế trọng điểm phía Bắc (Hà Nội - Bắc Ninh - Hải Phòng) và gần sân bay Quốc tế Nội Bài. Huyện Bình Xuyên còn nằm trên trục đường cao tốc Hà Nội - Lào Cai, trục quốc lộ số 2, tuyến đường sắt Hà Nội - Lào Cai, là những huyết mạch giao thông kết nối vùng kinh tế trọng điểm phía Bắc với thị trường tiêu thụ hàng hóa to lớn của Trung Quốc.

Trong bối cảnh tỉnh Vĩnh Phúc đẩy nhanh quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa, những cải cách chính sách của tỉnh đã tạo ra môi trường kinh doanh hấp dẫn hơn đối với các nhà đầu tư trong và ngoài nước. Đứng trước các cơ hội phát triển to lớn, do cải cách thể chế của Tỉnh mang lại cũng như do những lợi thế địa lý, kinh tế của Huyện, chính quyền huyện Bình Xuyên đã nhận thức được sự cần thiết phải chuẩn bị, nâng cao năng lực để nắm bắt được các cơ hội phát triển.

Đảng bộ, chính quyền huyện Bình Xuyên đã thông qua định hướng phát triển với mục tiêu đến năm 2020 trở thành một huyện có tốc độ tăng

trường kinh tế cao của tỉnh Vĩnh Phúc. Đây là thách thức phát triển đối với huyện Bình Xuyên, với xuất phát điểm còn thấp. Trong bối cảnh đó, bên cạnh những thuận lợi về môi trường đầu tư do tỉnh Vĩnh Phúc tạo ra, huyện Bình Xuyên cũng đang phải đối mặt với thách thức cải thiện môi trường chính sách, góp phần không những thu hút đầu tư vì mục tiêu tăng trưởng mà còn tạo điều kiện để những người dân trong huyện có đủ năng lực để hưởng thụ các cơ hội đầu tư do Tỉnh và Huyện mang lại.

Để đạt được mục tiêu nói trên, huyện Bình Xuyên cần chủ động ban hành những chính sách nhằm thúc đẩy tăng trưởng kinh tế và phát triển. Những chính sách đó cần có những luận chứng khoa học, đánh giá đúng tiềm năng, thế mạnh của Huyện cũng như những hạn chế và nguyên nhân của những hạn chế này. Mặc dù đã có nhiều nghiên cứu về tình hình phát triển của tỉnh Vĩnh Phúc, nhưng những vấn đề riêng có của huyện Bình Xuyên chưa được quan tâm nghiên cứu. Chưa có nhiều nghiên cứu đề xuất chính sách cho huyện Bình Xuyên, đặc biệt nghiên cứu những vấn đề phát triển trong giai đoạn vừa qua với những hàm ý chính sách để đạt được mục tiêu đến năm 2020 trở thành huyện tăng trưởng kinh tế cao và có năng lực duy trì được tốc độ tăng trưởng cao.

Là một người trực tiếp làm việc ở huyện Bình Xuyên, tôi có những điều kiện thuận lợi trong việc tìm hiểu hoạch định chính sách phát triển của Huyện. Chính vì vậy, tôi chọn đề tài “***Phát triển kinh tế huyện Bình Xuyên, tỉnh Vĩnh Phúc đến năm 2020***” làm luận văn tốt nghiệp. Đề tài này sẽ góp phần luận giải những vấn đề phát triển của huyện Bình Xuyên hiện nay và những yêu cầu chính sách cần có để đạt được mục tiêu phát triển đã được đề ra trên cơ sở khai thác tốt các thế mạnh, tiềm năng vốn có của Huyện.

2. Mục tiêu nghiên cứu

2.1. Mục tiêu tổng quát

Trên cơ sở hệ thống lý luận tăng trưởng kinh tế, đánh giá đúng thực